

TÜR SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD
YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ BAŞKANI
MUHARREM KAYHAN'IN
34. GENEL KURUL AÇILIŞ
KONUŞMASI

22 Ocak 2004
SABANCI CENTER

TUSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 80050 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad.No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel: 13,Avenue Gaulois, des 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 USA

Tel: (90-212)249 19 29
Tel: (90-312)468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70

Fax:(90-212) 249 13 50
Fax:(90-312)428 86 76
Fax:(32-2) 736 39 93
Fax: (1-202) 776 77 71

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.org

web sitesi: www.tusiad.org

Sayın Divan Başkanı, değerli üyeler, değerli konuklar, sayın basın mensupları

TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir devir teslim törenine daha tanıklık edecek olan bu genel kurulun, yalnız Türkiye için değil, iş dünyasının gönüllü örgütlerinin öncüsü ve modeli olan TÜSİAD için de önemli bir dönüm noktasında gerçekleştiğine inanıyorum.

Sevgili Tuncay Özilhan ve Yönetim Kurulu'ndaki arkadaşları bizi yalnızca krizlerin, savaşların arasından maharetle bugüne taşımadılar, dernek faaliyetleri açısından son derece verimli ve gelişmelere yön veren bir dönemi bizlere yaşattılar. Bugün bir dönüm noktasından söz ediyorsak, bu yoğun çabanın bu noktaya ulaşmamızdaki katkısını da gözden kaçırmamamız gerekir. Sevgili Tuncay'a ve Yönetim Kurulu'ndaki arkadaşlarına gerçekten şükran borçluyuz.

Genel kurullar, derneklerin kendilerine, misyonlarına, faaliyetlerine bir ayna tutmak için vesiledir. Ben de bu vesileyi kullanarak, TÜSİAD'ın geçmişine bir göz atmak ve çalışmaların bu noktaya taşıdığı bir aşamada biraz da geleceğe bakmak istiyorum.

Bildiğiniz gibi bu dernek, 1971 yılında, ekonomide devletçiliğin egemen olduğu, sanayicinin, özel girişimcinin kuşkulu gözlerle izlendiği bir dönemde kuruldu. Derneğin ilk faaliyeti, Ankara'daki milletvekillerini İstanbul'a davet ederek, onlara ülkenin önde gelen sanayi tesislerini gezdirmektir. Çünkü o dönemdeki başlıca kaygı "özel sektörün ülkenin kalkınmasında oynadığı ve oynayacağı rolü" anlatabilmektir.

Kuşkusuz, özel sektörün gelişmenin lokomotif olması için liberal bir ekonomik düzene ihtiyaç vardı. Bu nedenle kısa süre içinde TÜSİAD, misyonunu belirgin biçimde ortaya koydu: Serbest piyasa ekonomisine dayalı gelişme fikrini topluma ve siyasetçilere kabul ettirmek...

Artık neredeyse eksiksiz biçimde genel kabul görmüş bir düşüncenin, bundan 30 yıl önce, devletçi gelenekten gelen bir ülkenin kamuoyuna sunulmasının ne kadar zor olduğunu, bugün bu salonda bulunanların önemli bir kısmı hatırlamayaabilir.

70'lerin sonu ve 80'lerin başları, bu yönde önemli adımların atıldığı yıllardı. Türkiye liberal ekonomik düzen doğrultusunda ilerlemeye başlamıştı. Ancak hem mevcut kurumsal ve hukuksal alt yapının, hem de karar mekanizmalarındaki egemen anlayışın bu radikal değişimi gerçekleştirecek seviyede olmadığı kısa sürede ortaya çıktı.

TÜSİAD artık var gücüyle, gerekli alt yapının oluşturulması için çalışmakta, bir yandan da yıllarca içine kapalı yaşamış olan Türkiye'nin dünya ekonomisi ile entegrasyonu için mücadele etmekteydi. Gelişme Stratejileri yapmanın devletin tekelinde olduğu bir dönemde, TÜSİAD, Türkiye'de ilk kez "21. Yüzyıla Doğru Türkiye" başlıklı çok kapsamlı bir çalışma ile Türkiye'nin dünya ekonomisine entegre olması ve kalkınmasını hızlandırarak gelişmiş ülkeler arasında yerini alması için stratejiler önerdi.

AB ile Gümrük Birliği'nin gerçekleştirilmesi için TÜSİAD'ın gösterdiği yoğun çaba bu dönemlerde meyvesini verdi. Türkiye artık AB kulvarına girmişti ve süreci hızlandıracak çabalara yoğunlaşmak kaçınılmazdı.

TÜSİAD, bir yandan kendi kurumsal yapısını güçlendirdi; profesyonel kadrosunu geliştirdi, Brüksel’de dış temsilcilik kurdu, Avrupa’nın etkili işveren örgütü UNICE ile sürekli kurumsal ilişki tesis etti. Bir yandan da AB ile olan ilişkilerin hızlandırılması için yurt içinde yoğun bir çaba harcamaya başladı.

90 yılların ortalarından itibaren, TÜSİAD liberal ekonomik sistemin tüm hukuksal ve kurumsal alt yapısıyla yerleşmesinin siyasal liberalizmin geliştirilmesiyle mümkün olabileceğini topluma anlatmak üzere harekete geçti. “Türkiye’de Demokratikleşme Perspektifleri” başlıklı rapor bu çabanın bir ürünü olarak Türkiye’nin gündeminde yerini aldı.

Aynı yıllarda Türkiye, dünya liderleri tarafından, gelecek 25 yılın gelişmekte olan 10 önemli ülkesinden biri olarak nitelenmekteydi.

Ülkemizin potansiyellerini iyi bilen TÜSİAD da, Türkiye’nin orta ve uzun vadeli tutarlı stratejiler eşliğinde, yapısal sorunlarını çözmesi, dünya ekonomisi ile entegrasyonunu hızlandırması ve global değişimin yarattığı fırsatları en iyi şekilde değerlendirmesi halinde, güçlü bir atılımla gelişmiş ülkeler arasında yerini alacağına kuvvetle inanıyordu ve bu inancını tüm ülkeye yaymaya çalışıyordu.

Bu çerçevede TÜSİAD, görüş ve düşüncelerini yayarken, uzun yıllardır biriktirdiği tecrübe ve yetkinlikleri de iş dünyasının başka kuruluşlarına aktarmak için büyük çaba harcadı. Anadolu’ya yayılmış olan sanayici ve işadamları dernekleriyle ve Sektörel Derneklerle işbirlikleri gerçekleştirdi. Bu işbirliklerinin, sözkonusu kuruluşları birarada tutan yarı-kurumsal yapılara dönüşmesine önayak oldu.

İzin verirseniz burada bir parantez açmak ve günün konularından biri olduğu için, TÜSİAD’ın bu alandaki çalışmalarını size biraz daha ayrıntılı anlatmak istiyorum.

1997 yılında İstanbul’da ilk SİAD Zirvesi’ni gerçekleştirdiğimizde, TÜSİAD iki-üç yıldır Anadolu’daki SİAD’larla münferit temaslar sürdürmekteydi. Geçtiğimiz günlerde İzmir’de 7. SİAD Zirvesi yapıldığına göre, size on yıllık bir çalışmadan söz ediyorum.

Bu çalışmanın birkaç amacı vardı: Birinci amaç, farklı illerde kurulmuş olan sanayici ve işadamları derneklerinin, kendi illerinin gelişmesine somut katkılarda bulunmalarını ve bu amaçla projeler üreterek uygulama olanakları aramalarını sağlamaktı. İkinci amaç, derneklerin ülke sorunlarıyla daha yakın ilgilenmelerini temin etmek ve alternatif bakış açıları edinmelerine önayak olmaktı. Bu süreç içinde derneklerin kurumsal yapılarını geliştirmeleri ve birbirleriyle görüş alışverişi yaparak işbirliği zeminleri oluşturmaları kaçınılmazdı ve bunlar da bu birlikteliğin diğer amaçlarını oluşturuordu.

İlk zirveden birkaç yıl sonra bu dernekler belirli yazılı ilkeler ve çalışma esasları çerçevesinde bir platformda birleştiler. Türkiye SİAD Platformu ortaya çıktı. Bugün bu platforma 60 dernek üye. Bu platform modeli TÜSİAD’ın ilişkide olduğu sektörel dernekler arasında da benimsendi ve benzer şekilde bir Sektörel Dernekler Platformu oluşturuldu. Bu platforma da bugün 40 dernek üye.

Sözkonusu platformların icra kurullarında TÜSİAD ilk yıllardan sonra yer almadı ama hem sekreteryaya hizmetlerini vererek hem de maddi katkıda bulunarak platformların işleyişine sürekli destek oldu.

Bu yapılar bugün, dernekler kanununun tanıdığı yeni olanakları kullanarak, bölgesel ve sektörel bazda federasyonlaşmaya gidiyorlar. Bu çalışmaların amacı, bölgesel ve sektörel aktivitelerde söz sahibi olacak federasyonlar yaratırken, aynı zamanda bu iş dünyası örgütlerini, ülke çapında bir konfederasyonda birleştirmek.

TÜSİAD bu çalışmanın baştan beri içinde oldu, yönlendirici bir işlev üstlendi. Burada TÜSİAD'ın konuya pozitif yaklaşımını etkileyen faktörlerden biri, entegrasyona hazırlandığımız Avrupa'daki büyük gönüllü iş dünyası örgütlerinin, geniş tabanlı, sektörel ve bölgesel temsil gücünü birleştiren yapılar olmasıydı. Bugünkü potansiyel veri alındığında, Türkiye'de gerçekleştirilecek benzeri bir oluşum asgari 10 bin iş insanını temsil edecekti ve Avrupa'daki benzerleri ile boy ölçüşebilecek bir büyüklüğe ulaşacaktı. Böylesi bir oluşumun yurt içinde taşıyacağı anlamı ise takdirlerinize bırakıyorum...

İkinci önemli faktör, AB stratejilerinin kendi üyeleri için açıklıkla öngördüğü üzere, Türkiye'nin de bundan sonraki gelişim çizgisinde bölgesel gelişmenin ve özellikle orta ve küçük işletmelerin gelişmesinin büyük önem taşımasıydı.

Bir başka faktör ise, Türkiye için önemi kuşku götürmeyecek ve bağımsız, gönüllü işadamları dernekleri temelinde ilk kez gerçekleşecek böylesine bir oluşumda, hem sektörel hem bölgesel düzlemde TÜSİAD'ın liderlik yapmasını isteyen kalabalık bir kesimin varlığıydı.

Yönetim Kurulumuz konuyu Başkanlar Konseyi'nin gündemine getirdi. Üye toplantıları yaparak tartıştı. Bu adımın getireceği kazanımları tarttı, çekinceleri kaydetti.

Bütün bu süzgeçlerden geçtikten, konuyu enine boyuna tartıp, dinamik bir analiz yaptıktan sonra, yönetim kurulumuz, ihtiyatlı ancak kararlı bir yaklaşımı benimsemiş görünüyor. Sektörel Derneklerle hemen biraraya gelmek, Marmara ve Karadeniz Sanayici ve İşadamları Dernekleri Federasyonu'na ise gelişmelerin olgunlaşmasını müteakiben katılmak üzere tüzük değişikliği ve yetki talep ediyor.

Ben şahsen, yönetim kurulumuzun bu talebini kuvvetle desteklememiz gerektiği inancındayım. Gelinen noktanın TÜSİAD için yepyeni bir aşama olduğuna inanıyorum.

Bu TÜSİAD'ın yapısı ile ilgili bir aşama değil. Çünkü, diğer dernekler gibi TÜSİAD'ın da bu süreçte mevcut yapısını korumaya devam edeceği, kimliğini ve bağımsız söylemini muhafaza ederek faaliyetlerini sürdüreceğini iyi kavramak gerekiyor. Bu, daha çok, farklı iş dünyası örgütleriyle biraraya gelerek sağlanacak kazanımlardan kaynaklanan bir aşama olacaktır.

Federasyon-konfederasyon çalışmaları, elbette, eşitlerin biraraya gelmesi biçiminde gerçekleşecektir. Ancak sizlere biraz önce anlattığım tarihi geçmişin, bilgi ve deneyim birikiminin bize verdiği özgüvenle rahatça şunu söyleyebilirim: TÜSİAD'ın bu özelliklerine sahip başka bir kuruluş olmadığı ve diğer derneklerin de bu doğrultuda yoğun talepleri bulunduğu gözönüne alınırsa, TÜSİAD'ın bu oluşumlar içinde uzun süre "de facto" liderlik görevini üstlenmesi kaçınılmaz olacaktır.

Değerli üyeler,

Bugünden geriye doğru baktığımızda TÜSİAD'ın çalışmalarında bazı belirgin dönemlerin var olduğunu görebiliyoruz. Ancak bu dönemleri niteleyen unsurların kesin çizgileriyle

birbirinden ayrıldığını, TÜSİAD'ın bir misyonu tamamlayarak diğerine geçtiğini söyleyemiyoruz.

Elbette çok önemli adımlar atılmasına önayak olduk. Güncel ekonomik ve siyasi dalgalanmaların en yüksek olduğu zamanlarda TÜSİAD'ın ülke hedeflerine kilitlenen yaklaşımı, Türkiye'nin fırtınalı sularda yolunu bulmasını sağlayan bir deniz feneri işlevini gördü. Hükümetleri yakından izledik, görüş ve önerilerimizi sürekli dile getirdik. Ülke sorunlarını analiz eden, çözüm yolları öneren çok sayıda bilimsel çalışma yaptık. Bugün gerçekleştirilen birçok reformun fikri temellerini TÜSİAD'ın yıllar önce kamuoyuna sunduğu raporlarda bulmak mümkündür.

Dış ilişkilerimizin sağlıklı bir zemine oturması için Türkiye ile dış dünya arasında köprü oluşturmaya çalıştık. Gerek AB, gerek ABD, gerekse komşularla olan ilişkilerde, muadil kuruluşlarımızla yakın temas içinde olmaya özen gösterdik. Dün Gümrük Birliği'nin gerçekleşmesi, Helsinki'de Türkiye'nin adaylığının kabul edilmesi; bugün ABD ile ilişkilerin sağlıklı bir zemine oturması, Türkiye'nin AB kapısını müzakere için çalmaya başlaması, Kıbrıs gibi on yılladır çözümsüz kalmış bir konunun çözüm aşamasına gelmesi, az ya da çok bizlerin katkısını içeren bir süreç içinde mümkün olabildi.

Değerli üyeler,

2004 yılı, bu tamamlanmamış süreçte, yeni ve bu kez çok kritik bir dönüm noktasını oluşturacağı için önemli bir yıl. Çünkü 2004'te, ekonominin dizginlerini elimizden kaçırmaz, demokratik reformlarımızı içimize sindirir ve samimiyetle uygularsak; ülke içinde uzlaşma zeminini bozacak tutum ve davranışlardan titizlikle kaçınır, cumhuriyetin kazanımlarını modern bir dünya görüşüyle birleştirir, uluslararası ilişkilerde sorunların çözümüne dönük proaktif bir tutum benimsersek; somut olarak Kıbrıs sorununu çözebilir ve AB'den müzakere tarihi alabilirsek; Türkiye'yi büyük bir sıçrama yapmaktan kimsenin alıkoymayabileceğini sanmıyoruz.

Biz, insanlarımızca içinde yaşamının kuvvetle arzu edildiği, dışardan bakanlarca gıpta edilen, örnek alınan bir ülkeyi hedefliyoruz. TÜSİAD bu ideali gerçekleştirmek için her zaman bir referans noktası olarak kalmayı, çalışmalarında bilimsel temeli ve uzun vadeli bakış açısını korumayı, öncü ve yol gösterici olmayı sürdürecektir.

Teşekkür ederim.